

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 10Sžfk/75/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200249
Dátum vydania rozhodnutia: 2. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Monika Valašiková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:4019200249.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Phone trader s.r.o., Hlavná 22, 943 01 Štúrovo, IČO: 50 045 822, právne zastúpený: JUDr. Štefan Mesároš, advokát, Štefánikova 84, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 499 500, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 100713802/2019 zo dňa 21.03.2019, konajúc o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č.k. 15S/60/2019-58 z 31. októbra 2019, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 15S/60/2019-58 z 31. októbra 2019 sa z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie na správnom súde

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) podľa § 98 ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 100713802/2019 zo dňa 21.03.2019. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

2. Napadnutým rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Nitra č. 101434858/2018 zo dňa 25.07.2018.

3. V odôvodnení rozhodnutia správny súd uviedol, že jediným účastníkom administratívneho konania bol daňový subjekt Phone trader s.r.o., u ktorého správca dane vykonal daňovú kontrolu a ktorý bol v podanej žalobe proti vyššie označeným rozhodnutiam označený ako žalobca, pričom žaloba bola podpísaná zaručeným elektronickým podpisom advokáta JUDr. Štefana Mesároša.

4. Spoločne so žalobou boli správne súdu doručené dve plnomocenstvá, a to plnomocenstvo z 21.06.2018, ktorým spoločnosť Phone trader s.r.o. ako splnomocniteľ splnomocnila A., F. k plnému zastupovaniu spoločnosti, okrem iného i „vo veciach súdnych sporov a všeobecného právneho zastupovania spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane dať splnomocnenie advokátom a ďalším osobám na právne zastupovanie spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane na postúpenie tohto splnomocnenia ďalším spolupracujúcim osobám, a na preberanie a podávanie písomností v mene splnomocniteľa, ...“ a plnomocenstvo z 24.04.2019, ktorým A. splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101435247/2018 zo dňa 25.07.2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100713962/2019 zo dňa 21.03.2019.“

5. Správny súd zastával názor, že pre splnenie procesných podmienok konania je potrebné, aby súčasťou spisu bolo také plnomocenstvo, ktorým označený žalobca, t.j. spoločnosť Phone trader s.r.o. priamo udelil splnomocnenie pre zvoleného advokáta. Z uvedeného dôvodu vydal uznesenie č.k. 15S/60/2019-32 z 24.06.2019, ktorým vyzval žalobcu na predloženie plnomocnenia, ktorým žalobca splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na zastupovanie vo vyššie označenej veci, a to pod následkom odmietnutia žaloby. Uznesenie bolo doručené advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi. Dňa 31.07.2019 bolo súdu elektronicky doručené plnomocenstvo z 12.07.2019, ktorým priamo žalobca splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na „naše zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101435247/2018 zo dňa 25.07.2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100713962/2019 zo dňa 21.03.2019.“

6. Krajský súd v dospel k záveru, že správnu žalobu je potrebné podľa ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP odmietnuť z dôvodu, že žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50 SSP.

7. V predmetnej veci mal správny súd za nesporné, že žaloba bola spísaná 22.05.2019 a v ten istý deň aj podaná na tamajší súd advokátom JUDr. Štefanom Mesárošom, ktorý sa v nej označil za právneho zástupcu žalobcu. Prílohou podanej žaloby bolo splnomocnenie z 21.06.2018 (udelené žalobcom pre A. na zastupovanie žalobcu) a plnomocenstvo z 24.04.2019 (udelené A. pre JUDr. Štefana Mesároša na zastupovanie A.).

8. Plnomocenstvo z 24.04.2019 udelené IX. pre advokáta JUDr. Štefana Mesároša jednoznačne neoprávňovalo advokáta na podanie predmetnej žaloby v mene žalobcu, čo je zrejmé už i z textu tohto splnomocnenia, nakoľko A. splnomocnil advokáta na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, teda nie na zastupovanie žalobcu. A. nebol účastníkom predmetného daňového konania v predmetnej veci a nebol ani štatutárnym zástupcom spoločnosti žalobcu, preto podľa názoru súdu nemohol ani právne relevantným spôsobom a s právnymi následkami udeliť plnomocenstvo na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, ale ani na zastupovanie spoločnosti žalobcu. Neoprávňovalo ho k tomu ani splnomocnenie z 21.06.2018 na zastupovanie, ktoré mu udelila spoločnosť žalobcu na plné zastupovanie spoločnosti. Z uvedeného vyplývalo, že k podanej žalobe nebolo pripojené splnomocnenie udelené spoločnosťou žalobcu pre advokáta JUDr. Štefana Mesároša napriek tomu, že táto povinnosť je výslovne zakotvená v ust. § 182 ods. 2 písm. a/ SSP a nejedná sa ani o jednu z výnimiek uvedených v § 49 ods. 1, 2 SSP.

9. Predmetné podanie z 22.05.2019 správny súd posúdil ako neúplné podanie vo veci samej a žalobcu vyzval na jeho doplnenie v stanovenej lehote pod následkom odmietnutia žaloby, pričom uznesenie obsahujúce predmetnú výzvu doručil advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi. Postupoval teda v súlade s ust. § 59 ods. 1 SSP, v zmysle ktorého správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil. Dňa 31.07.2019 bolo správne súdu doručené plnomocenstvo z 12.07.2019 udelené žalobcom pre advokáta JUDr. Štefana Mesároša na zastupovanie žalobcu vo veci podania žaloby proti rozhodnutiu Daňového úradu Nitra a rozhodnutiu žalovaného.

10. Správny súd mal z to, že žalobca mal povinnosť byť zastúpený advokátom už od okamihu spisovania žaloby, čo v preskúmvanej veci splnené nebolo. Tomuto záveru zodpovedá aj dátum na

plnomocenstve z 12.07.2019, podľa ktorého žalobca toto plnomocenstvo udelil advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi v uvedený deň (12.07.2019), teda preukázateľne po podaní správnej žaloby z 22.05.2019. Uvedené bezpochyby preukazuje, že žalobca nebol právne zastúpený už v čase spísania a ani podania žaloby, pričom povinnosť žalobcu byť zastúpený už pri spísaní žaloby jednoznačne vyplýva z ust. § 49 ods. 1 veta druhá SSP. Z dátumu udelenia splnomocnenia pre advokáta by malo byť zrejmé, že sa vzťahovalo už aj na spísanie žaloby, čo žalobca nepreukázal, nakoľko súdu bolo predložené plnomocenstvo udelené žalobcom po spísaní a podaní žaloby na súd.

11. Podľa názoru správneho súdu nebolo možné akceptovať dodatočné zvolenie advokáta, ktoré bolo realizované po podaní žaloby. S poukazom na uvedené potom súd dospel k záveru, že procesná podmienka povinného právneho zastúpenia už pri spisovaní a podaní žaloby nebola splnená, čo bolo dôvodom na odmietnutie žaloby podľa ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP. Uvedený nedostatok procesnej podmienky konania by bolo možné podľa správneho súdu považovať za odstránený v prípade, ak by žalobu podal sám žalobca a následne by si z vlastnej iniciatívy alebo v súdom určenej lehote zvolil na zastupovanie advokáta a túto skutočnosť by preukázal správne súdu písomným splnomocnením. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil sám počas trvania nedostatku povinného zastúpenia by mali riadne právne účinky a považovali by sa za úkony v zastúpení. Správny súd by na tieto úkony musel prihliadať, ako keby boli urobené v mene žalobcu a ním zvoleným advokátom. V predmetnej veci je ale iná situácia, pretože procesný úkon spísania a podania žaloby neuskutočnil žalobca, ale urobil tak 22.05.2019 advokát na základe splnomocnenia z 21.06.2018 a plnomocenstva z 24.04.2019, ktoré ho ale k takémuto úkonu v mene žalobcu neoprávňovali a plnomocenstvo z 12.07.2019 bolo udelené žalobcom pre právneho zástupcu až po spísaní a podaní žaloby v predmetnej veci.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

12. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca (ďalej len ako „sťažovateľ“) prostredníctvom právneho zástupcu riadne a včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodnil § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP.

13. Sťažovateľ poukázal na aplikáciu priameho zastúpenia podľa § 23 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v zmysle ktorého udelil sťažovateľ A. plnú moc na vykonávanie právnych úkonov, o.i. na zastupovanie v súdnych konaniach a možnosť dať sa zastúpiť substitučným splnomocnencom. Namietal, že právne úkony A. tak mali priamy dosah na právne postavenie sťažovateľa. Mal za to, že správny súd nesprávne vyhodnotil otázku právnych účinkov plnomocenstva udeleného A. JUDr. Mesárošovi, keďže podľa sťažovateľa toto plnomocenstvo vyjadrovalo zrozumiteľným a bezpochybným spôsobom, že A. konal ako splnomocnenec sťažovateľa. Sťažovateľ uviedol, že slovné spojenie „na moje zastupovanie“ je potrebné vnímať v zmysle logického výkladu syntaxu, z ktorého explicitne vyplýva, že A. konajúc ako splnomocnenec sťažovateľa splnomocnil JUDr. Mesároša na zastupovanie v právnej veci podania žaloby.

14. Neakceptovaním plnomocentstiev podľa sťažovateľa správny súd konal v rozpore s právnou úpravou. Sťažovateľ ďalej uviedol, že plnomocentstvom, ktorým priamo splnomocnil zvoleného advokáta reagoval na výzvu krajského súdu, pričom týmto osvedčil vôľu byť zastúpený JUDr. Mesárošom v právnej veci žaloby a to bez ohľadu na skutočnosť, že plnomocentstvo bolo datované až po podaní žaloby. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sz/a/5/2008 a namietal, že postup krajského súdu považuje za formalistický a poukázal na to, že krajský súd v konaní uskutočňoval právne úkony vo vzťahu k sťažovateľovi prostredníctvom JUDr. Mesároša, čiže ho považoval za právneho zástupcu.

15. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že ju považuje za nedôvodnú a navrhol, aby ju kasačný súd zamietol.

III.

Právne predpisy a právne názory kasačného súdu

16. Prejednávaná vec bola dňa 15.12.2020 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky - ako súdu príslušnému na konanie a rozhodnutie - podľa právnej úpravy účinnej k danému dňu. Na Najvyššom súde Slovenskej republiky bola vec náhodným výberom pridelená na rozhodnutie senátu 10S - sp. zn.: 10Sžfk/75/2020. S účinnosťou ku dňu 1. augusta 2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) začal svoju právomoc vykonávať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, pričom k tomuto dňu prešiel z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky výkon súdnictva vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety náhodným výberom pridelená na rozhodnutie kasačného senátu 4S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý o nej rozhodol pod spisovou značkou (24 S) 10Sžfk/75/2020.

17. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, preto postupom podľa § 462 ods. 1 SSP napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie.

18. Podľa ustanovenia § 464 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred kasačným súdom na základe skoršej kasačnej sťažnosti podanej tým istým sťažovateľom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na svoje skoršie rozhodnutia, a ak sa v celom rozsahu stotožňuje s ich odôvodnením, ďalšie dôvody už nemusí uvádzať.

19. Kasačný súd po podrobnom preštudovaní predloženého súdneho spisu zistil, že rozhodovanie o kasačnej sťažnosti je vecou obdobnou, ktorá bola predmetom konania na kasačnom súde vo veciach sp.zn. 1Sžfk/111/2020, sp.zn. 8Sžfk/107/2020, sp.zn. 5Sžfk/75/2020, sp.zn. 8Sžfk/26/2020, sp.zn. 5Sžfk/20/2020, sp.zn. 3Sžfk/22/2020, sp.zn. 4Sžfk/20/2020.

20. Vo vyššie uvedených veciach bol sťažovateľom rovnaký subjekt - spoločnosť Phone trader s.r.o., so sídlom Hlavná 22, 943 01 Štúrovo, IČO: 50 045 822, preto kasačný súd vo svojom odôvodnení rozhodnutia len poukazuje na svoje skoršie rozhodnutia, s ktorými sa plne stotožňuje a konštatuje, že nedostatok právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 1 SSP je v zásade odstrániteľnou prekážkou, s čím súvisí povinnosť príslušného správneho súdu, aby vyzval dotknutý subjekt na jej odstránenie. Z uvedeného potom vyplýva, že odstrániť vadu plnomocenstva je možné až po začatí konania, na základe výzvy správneho súdu.

21. „Ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže správne súdu túto skutočnosť písomným splnomocnením, považuje sa nedostatok procesnej podmienky za odstránený. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil počas trvania nedostatku povinného zastúpenia majú riadne právne účinky a považujú sa za úkony v zastúpení. Príslušný správny súd na tieto úkony prihliada, ako keby boli urobené v mene žalobcu ním zvoleným advokátom.

22. Hoci je už samotné spísanie žaloby advokátom obligatórnou procesnou podmienkou, aj v prípade, ak nie je žaloba spísaná advokátom, resp. žalobca nie je zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné právne zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Vychádzajúc z ústavno-konformného výkladu, najmä s poukazom na čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR kasačný súd pripomína, že je žiadúce, aby sa príslušný správny súd v rámci postupu pri odstraňovaní nedostatku tejto procesnej podmienky vyhol prílišnému formalizmu, za účelom zabezpečenia

toho, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k súdu.

23. Kasačný súd mal zo spisu za preukázané, že krajský súd neakceptoval plnomocenstvo udelené zo strany sťažovateľa zvolenému advokátovi z dôvodu, že jeho dátum nasledoval až po podaní žaloby. Uvedený záver založený najmä na formálnom označení dátumu jednak logicky nekorešponduje vyššie uvedenému v tom, že aj v prípade, ak nie je žaloba spísaná advokátom musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a navyše sa v tomto prípade kasačnému súdu javí ako prílišný formalizmus.

24. Ďalej poukazuje kasačný súd na skutočnosť, že na samotnej žalobe je ako právny zástupca uvedený zvolený advokát, tak ako vyplýva aj z obsahu plnomocenstva predloženého na výzvu správneho súdu, pričom samotná žaloba z hľadiska jej formálnych, ako aj obsahových náležitostí nevzbudzuje pochybnosti o tom, že bola spísaná advokátom, resp. osobou s právnickým vzdelaním. Tvrdenie sťažovateľa vo vzťahu k jeho vôli ohľadom jeho právneho zastúpenia zvoleným advokátom už pri spísaní žaloby, z materiálneho hľadiska vo výsledku podporujú aj plnomocenstvá (udelené sťažovateľom pánovi A. a udelené A. zvolenému advokátovi), ktoré boli pripojené k žalobe. Tieto plnomocenstvá totiž vo výsledku mali preukazovať právne zastúpenie sťažovateľa zvoleným zástupcom, čo neskôr potvrdil aj obsah zaslaného plnomocenstva.“

25. Vyššie uvedené právne názory kasačného súdu vychádzajú primárne zo skorších rozhodnutí kasačného súdu v obdobných veciach (na ktoré v tomto uznesení kasačný súd aj poukazuje), avšak nad rozsah uvedenej argumentácie senát kasačného súdu deklaruje, že vo veci fakticky ani nevidel dôvod, pre ktorý bolo potrebné vôbec právneho zástupcu sťažovateľa vyzývať na preukázanie plnej moci priamo od sťažovateľa.

26. Je síce pravdou, že plnomocenstvo zo dňa 24.04.2019 obsahuje slovné spojenie „na moje zastupovanie“, avšak je nepochybné, že A. predmetnú plnú moc advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi neudelil ako fyzická osoba (t.j. vo svojom mene a na zastupovanie jeho osoby), ale ako splnomocnenec sťažovateľa (na základne plnej moci zo dňa 21.06.2018), čo je v záhlaví plnomocenstva zo dňa 24.04.2019 explicitne uvedené. Podľa názoru kasačného súdu preto nebol správny záver krajského súdu, podľa ktorého plná moc zo dňa 24.04.2019 daná A. JUDr. Mesárošovi nemohla vyvolať právne účinky riadneho právneho zastúpenia sťažovateľa v predmetnom súdnom konaní, resp. že bolo opodstatnené od sťažovateľa žiadať plnú moc priamo danú JUDr. Mesárošovi.

27. Za daných okolností je potom podľa názoru senátu kasačného súdu irelevantné, že plná moc daná konateľom sťažovateľa priamo JUDr. Mesárošovi je s neskorším dátumom ako bola samotná správna žaloba, keď podľa názoru senátu kasačného súdu nebol vôbec daný dôvod na odmietnutie žaloby na uvedenom právnom a skutkovom základe z dôvodu, že už na základe plnej moci zo dňa 24.04.2019 bol sťažovateľ v rámci konania pred krajským súdom riadne zastúpený advokátom.

28. S ohľadom na vyššie uvedené kasačný súd vníma záver správneho súdu ako príliš formalistický, pretože sa správny súd nezamerá na materiálne posúdenie plnomocenstiev a to aj v ich vzájomnej súvislosti. Preto kasačný súd považuje kasačnú sťažnosť za dôvodnú a v zmysle § 462 ods. 1 zrušuje napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom sa krajský súd bude meritórne zaoberať žalobou.

29. O trovách kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 SSP v spojení s § 167 SSP.

30. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.